

Öğrencilerin Spor Liselerine Yönelme ve Tercih Nedenlerinin Belirlenerek Seçili Değişkenler Açısından Karşılaştırılması

Mehmet ÖÇALAN¹

Ekrem BOYALI²

Murat ERGİN¹

¹ Kırıkkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, KIRIKKALE

² Selçuk Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, KONYA

Künye: Öçalan, M., Boyalı, E. ve Ergin, M. (2018). Öğrencilerin Spor Liselerine Yönelme ve Tercih Nedenlerinin Belirlenerek Seçili Değişkenler Açısından Karşılaştırılması. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi 3(3): 10-21

Öz

Bu çalışma ile öğrencilerinin spor liselerine yönelme ve tercih nedenlerinin belirlenerek, seçili değişkenler açısından karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaçla 11 spor lisesinde öğrenim gören 1063 öğrenci çalışmamıza gönüllü olarak katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Karapınar (2007) tarafından geliştirilen "Spor Liselerini Tercih Nedenleri ve Mesleki Beklenti Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS Windows 22.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler (Aritmetik ortalama ve standart sapma, frekans yüzde değerleri) ve bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin spor liselerine yönelmelerini sağlayan en önemli etkenler; spora olan ilgileri ve beden eğitimi öğretmenleridir. Öğrencilerin sporu meslek haline getirmek ve en çok başarılı olabilecekleri okul olduğu için spor liselerini tercih ettikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin spor liselerine yönelimleri cinsiyet açısından değerlendirildiğinde; aile, arkadaş çevresi, beden eğitimi öğretmeni, antrenör, medyadaki spora ilişkin programlar ve yayınlar, sosyal çevre maddelerinde, kadın ile erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Spor liselerini tercih nedenleri ikamet yerine göre değerlendirildiğinde; beden eğitimi öğretmeni ve medyadaki spora ilişkin programlar ve yayınlar ile diğer alanlarda başarısız olduğu için, maddelerinde pansiyon ve aile yanında ikamet eden öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$).

Anahtar Kelimeler: Spor Lisesi, Tercih, Yönelme.

Students' Sports High School Orientation and Preference Reasons Determining and Comparison of Selected Variables

Abstract

The aim of this study is to search the causes of why the students choose sports schools, their expectation and the expected level of their satisfaction about the school. So, 1063 students in 11 different sports schools have taken part in our study as volunteers. "Sports High School Preferences and Occupational Expectation Scale" was used as data collection tool by Karapınar (2007). The gained data has been examined with SPSS for Windows 22.0 statistics programme. According to the conclusion of the survey, the sports behavior of the students and physical education teachers have been influential on the choice of the students' sports highschool. When the causes of why the students have chosen the sports highschool, it has been mostly seen that they see sports as a job, the school as being a successful student. In the direction of sports high school; a statistically significant difference was found between the male and female students in the family, the physical education teacher around the friend, the trainer, the programs and publications about the sport in the media, and the social environment factors. I believe that sports education in secondary education will be beneficial for university education because I think that I can improve sports knowledge better in the my branch. I think that I will participate more in sports events in order to get a good sports education that statistical significance between male and female students difference was found. A statistically significant difference was found between the students living with the hostel and his / her family in the "Programs and publications related to physical education teacher and spore in the media" and "I preferred the sports school because they failed in other fields".

Key Words: Sport High School, Preference, Orientation.

Orijinal Makale

Yayın Bilgileri

Gönderi Tarihi: 25.05.2018

Kabul Tarihi: 28.08.2018

Yayın Tarihi: 24.09.2018

Sorumlu Yazar

e-mail: murat.ergin@mynet.com

DOI: 10.31680/gaunjs.427163

Original Article

Article Info

Received: 25.05.2018

Accepted: 28.08.2018

Published: 24.09.2018

Corresponding Author

e-mail: murat.ergin@mynet.com

Giriş

Spor Liseleri öğrencilerin; beden eğitimi ve spor alanında temel bilgi ve becerileri kazanmaları için ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim, öğretim görmelerini ve başarılı sporcular olarak yetiştirilmelerini, spora ilgi ve yeteneği olan öğrencilerin, kendi potansiyellerini artırma, Türk sporunu geliştirme ve temsil etme, takım ruhu ile hareket etme, spor disiplini ve centilmenliği özümsemiş, kendilerine uygun yükseköğretim programlarına hazırlanma, spor alanında araştırmaya yönelmelerini sağlamak amacıyla kurulmuştur (MEB, 2007).

Günümüzde bireyi yeteneklerine göre yönlendirmek çağdaş eğitimin amacı olmuştur. Bu yönde açılan liselerle, öğrencilerin bu liselere yönlendirilmesi ile bu durum desteklenmektedir (Güneş, 2010). Ortaöğretim, çeşitli programlar uygulayan liselerden meydana gelir ve öğrenciler istek ve kabiliyetleri ölçüsünde bu programlardan birine yönelerek yetişme imkanı bulurlar (Pepe, 2003). Spor liselerinin amacı; öğrencilerinin gelişimlerine yönelik olarak iş birliği içerisinde çalışan, dayanışma alışkanlığını kazanarak takım ruhunu taşıyabilen, spor disiplini ve centilmenliğini özümseyen örnek bireyler olmalarıdır (MEB, 2007). Spor liselerinde verilen eğitim hem genel kültür ve genel yetenek derslerini, hem de sporla ilgili uygulamalı dersleri kapsamaktadır (MEB, 2010).

Sporcuların akademik ve spor eğitimlerinin bir arada yapılabilmesi için spor okullarının tarihine ve ülkelerin spor lisesi organizasyonlarına bakıldığında; 1936 Yılında Sovyetler Birliği Leningrad'da "Aleksyev Okulu", ilk çocuk ve gençler için spor okulu olarak kurulmuştur. Daha sonra bu okullara ilave okullar açılmaya devam etmiş ve 1967 yılında yaklaşık 3000 çocuk bu sisteme dahil olmuştur. İlk resmi yatılı spor okulu 1962 yılında Taşkent'te kurulmuş, Finlandiya'da spor odaklı lise kurmak için 1930'lu yılların başında ilk hamle olarak Ulusal Spor Eğitim Merkezi kurulmuştur. (Riordan, 1993). 1960 yılında İsveç'te, kamu ve spor organizasyonlarının bir araya gelerek gençlere alternatif eğitim verilmesine karar verilmiştir (Metsa-Tokila, 2002). Doğu Almanya'da ise; 1952 yılında, yetenekli sporcuları seçmek ve desteklemek amacıyla, "Yüksek Performans Spor Sistemi" organize edilmiştir. Olimpiyatlara katılan sporcuların % 80'i buradan yetişmiş ve 25 spor okulundan yetişen sporcu öğrenciler, 572 olimpiyat madalyası kazanmıştır. Günümüzde Almanya'da 40 elit spor okulunda 11.500'den fazla sporcu öğrenci eğitim almaktadır. 2012 yılında Londra'da düzenlenen Yaz Olimpiyat Oyunlarında, Alman Olimpiyat Takımının 392 sporcusundan 104'ü (% 26.6) bu okullardan mezun olan sporcu öğrencilerden

oluşmaktaydı. (url-1, 2017). Avustralya'da eğitim sistemi, spor okullarıyla yetenek gelişimi açısından elit spora katkıda bulunur (Oakley ve Green, 2001). 1990'ların başında spor liseleri için Avustralya'da geliştirilmiş bir strateji bulunmamasına rağmen, 24 spor lisesi kurulmuştur. Tüm spor okullarında (hem devlet hem de özel), "Müfredatın içeriği açısından özerk olarak faaliyet yapmalarını" sağlayan "okul temelli yönetimle" eğitim verilmektedir (Radtke ve Coalter, 2007). İsviçre'de 61, Almanya'da 38, Avusturya'da 36, Hollanda'da 25 spor okulu bulunmaktadır (Way ve ark., 2010).

Bu çalışma ile öğrencilerinin spor liselerine yönelme ve tercih nedenlerinin belirlenerek seçili değişkenler açısından karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırma Modeli ve Çalışma Grubu: Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma evreni 57 spor lisesi ve 10.879 öğrenciden (7.714 erkek; 3.165 kadın öğrenci) oluşmaktadır. Çalışma 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılında, Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinden 11 spor lisesiyle yapılmıştır. Araştırmaya gönüllü olarak 1321 öğrenci katılmıştır. 258 anket formu çift ve uygunsuz işaretlemelerden dolayı geçersiz sayılarak, 1063 öğrencinin anket formu değerlendirmeye alınmıştır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak Karapınar (2007) tarafından geliştirilen, "Spor Liselerini Tercih Nedenleri ve Mesleki Beklenti Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik ve geçerlilik çalışması Karapınar tarafından yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı: $\alpha=0.718$ ile $\alpha=0.922$ arasında değişen değerlerden oluşmaktadır. Kişisel ve sosyo-kültürel özellikler dışındaki 45 soru beşli Likert tipi (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum" ölçekle değerlendirilmiştir (Karapınar, 2007). Çalışmamızın güvenilirlik hesaplaması ise: $\alpha=.639$ ile $\alpha=.841$ arasında değişen değerler bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler SPSS Windows 22.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler (Aritmetik ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde değerleri) kullanılmıştır. Verilerin dağılımının normalliği, Shapiro-Wilk Testi ile incelenmiş ve verilerin normal dağıldığı tespit

edilmiştir. Değişkenlerin karşılaştırılmasında, bağımsız gruplar t testi (independent samples-t test) analizi yapılmıştır. Hata payı 0,05 olarak alınmıştır.

Bulgular

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Okullar ve Öğrencilerin Tanımlayıcı İstatistikleri

Coğrafi Bölge	İller	f	%
Güneydoğu	Şanlıurfa SL	77	7,2
	Diyarbakır SL	60	5,6
İç Anadolu	Kırıkkale SL	106	10,0
	Eskişehir EL	135	12,7
Akdeniz	Antalya SL	180	16,9
	Burdur SL	95	8,9
Karadeniz	Samsun Gülizar-Hasan Yılmaz SL	54	5,1
	Trabzon SL	124	11,7
Marmara	Kocaeli Hayrettin Gürsoy SL	76	7,1
Ege	Aydın İncirliova SL	62	5,8
Doğu Anadolu	Elazığ Kaya Karakaya SL	94	8,8
Cinsiyet	Kadın	354	33,3
	Erkek	709	66,7
İkamet	Pansiyon	414	61,1
	Aile yanında	649	38,9
Toplam	1063	100	100

Tablo 1 incelendiğinde; çalışmaya yedi coğrafi bölgeden 11 spor lisesi ile yapılmıştır. Katılımcıların 354 (%33.3)'u kadın, 709 (%66.7)'u erkek öğrencidir.

Tablo 2: Öğrencilerin Spor Liselerine Yönelmesini Sağlayan Etmenlere Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Spor Liselerine Yönelme Nedenleri (n=1063)	$\bar{x} \pm Ss$
Spora olan ilgi	4,34±0,82
Beden eğitimi öğretmeni	4,15±0,99
Arkadaş çevresi	3,22±1,35
Aile	3,20±1,32
Medyadaki spora ilişkin programlar ve yayınlar	3,12±1,37
Sosyal çevre	3,08±1,35
Antrenör	2,92±1,46
Kulüp ve kulüp yöneticileri	2,63±1,34

Not: Ölçek; 1: Kesinlikle Katılmıyorum ile 5: Kesinlikle Katılıyorum arasında puanlanmaktadır. Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin spor liselerine yönelmelerinde, “Spora olan ilgileri; ($\bar{x}= 4.34 \pm 0.82$)” ve “Beden eğitimi öğretmenleri ($\bar{x}=4.15 \pm 0.99$)” yüksek oranda etkili olduğu görülmüştür. Kulüp ve kulüp yöneticileri ($\bar{x}=2.63 \pm 1.34$) ve Antrenörler ($\bar{x}=2.92 \pm 1.46$) öğrencilerin spor liselerine yönelmelerinde etkileri daha sınırlı olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Spor Liselerini Tercih Etme Nedenlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Spor Liselerini Tercih Nedenleri (n=1063)	$\bar{x} \pm Ss$
Sporu meslek haline getirmek	4,12±1,00
En çok başarılı olunacak okul olması	4,05±1,00
Yapılan spor branşında uluslararası başarı sağlamak ve elit sporcu olmak	3,91±1,08
Spor etkinliklerine daha çok katılmak	3,90±1,08
Üniversiteye dönük eğitim almaya inanmak	3,80±1,25
Branşında daha iyi gelişileceğini düşünmek	3,78±1,23
İyi bir spor eğitimi almak	3,73±1,24
Spor yapma alışkanlığı kazanmak	3,68±1,25
Faaliyet yapılmak istenilen etkinlik alanlarıyla ilgili imkanların yeterli olması	3,47±1,31
Faaliyet yapılmak istenilen etkinlik alanlarıyla ilgili hazırlanmış programların olması	3,32±1,30
Faaliyetlere katılımı engelleyecek çevre ve aile baskısının olmaması	2,63±1,31
Diğer alanlarda başarısız olunması	2,36±1,26

Not: Ölçek; 1: Kesinlikle Katılmıyorum ile 5: Kesinlikle Katılıyorum arasında puanlanmaktadır.

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin spor liselerini; “Sporu meslek haline getirmek ($\bar{x}=4.12\pm1.00$)” ve “En çok başarılı olabileceği düşünülen okul olması ($\bar{x}=4.05\pm1.00$)” amacıyla yüksek oranda tercih ettikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin spor liselerini; “Diğer alanlarda başarısız olunması ($\bar{x}=2.36\pm1.26$)” ve “Faaliyetlere katılımı engelleyecek çevre ve aile baskısının olmayacağını düşündükleri ($\bar{x}=2.63\pm1.31$)” için tercihlerine düşük oranda etki ettiği görülmüştür.

Tablo 4: Spor liselerine Yönelmeyi Sağlayan Etmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Yönelme	Cinsiyet	$\bar{x}\pm Ss$	F	t	P
Spora olan ilgi	Kadın	4,07±1,08	,021	,145	,885
	Erkek	4,03±1,01			
Aile	Kadın	3,38±1,31	,014	3,200	,001*
	Erkek	3,11±1,32			
Arkadaş çevresi	Kadın	3,46±1,30	1,043	4,086	,000*
	Erkek	3,10±1,36			
Beden Eğitimi Öğretmeni	Kadın	3,95±1,26	25,712	5,780	,000*
	Erkek	3,44±1,40			
Antrenör	Kadın	3,37±1,47	1,749	3,753	,000*
	Erkek	3,02±1,44			
Kulüp ve kulüp yöneticileri	Kadın	3,06±1,39	,721	,796	,426
	Erkek	2,99±1,43			
Medyadaki spora ilişkin programlar ve yayınlar	Kadın	3,27±1,28	3,962	2,411	,016*
	Erkek	3,05±1,40			
Sosyal çevre	Kadın	3,38±1,31	,388	2,426	,015*
	Erkek	3,17±1,35			

*p<0,05

Spor liselerine yönelmede; aile, arkadaş çevresi, beden eğitimi öğretmeni, antrenör, medyadaki spora ilişkin programlar ve yayınlar, sosyal çevre etkili olmuştur maddelerinde, kadın ile erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. ($p<0,05$). Spora olan ilgi ve kulüp/kulüp yöneticileri maddelerinde cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 5: Tercih Nedenlerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Tercih	Cinsiyet	$\bar{x}\pm Ss$	F	t	P
En çok başarılı olunacak okul olması	Kadın	3,86±1,18	3,003	1,599	,110
	Erkek	3,74±1,24			
Branşında daha iyi gelişeceğini düşünmek	Kadın	3,91±1,26	8,629	2,407	,016*
	Erkek	3,71±1,26			
İyi bir spor eğitimi almak	Kadın	3,93±1,14	14,349	3,734	,000*
	Erkek	3,63±1,27			
Spor etkinliklerine daha çok katılmak	Kadın	3,80±1,17	9,507	2,200	,028*
	Erkek	3,62±1,29			
Faaliyetlere katılımı engelleyecek çevre ve aile baskısının olmaması	Kadın	3,53±1,28	1,174	,819	,413
	Erkek	3,46±1,33			
Sporu meslek haline getirmek	Kadın	3,85±1,21	6,220	1,659	,097
	Erkek	3,72±1,29			
Faaliyet yapılmak istenilen etkinlik alanlarıyla ilgili imkanların yeterli olması	Kadın	3,56±1,28	2,504	1,458	,145
	Erkek	3,43±1,33			
Faaliyet yapılmak istenilen etkinlik alanlarıyla ilgili hazırlanmış programların olması	Kadın	3,29±1,29	,167	-,629	,529
	Erkek	3,34±1,30			
Üniversiteye dönük eğitim almaya inanmak	Kadın	3,92±1,17	12,496	2,263	,024*
	Erkek	3,74±1,28			
Spor yapma alışkanlığı kazanmak	Kadın	3,74±1,25	,345	1,156	,248
	Erkek	3,65±1,25			
Yapılan spor branşında uluslararası başarı sağlamak ve elit sporcu olmak	Kadın	3,56±1,34	4,355	-,555	,579
	Erkek	3,61±1,26			
Diğer alanlarda başarısız olunması	Kadın	3,00±1,42	,003	,151	,880
	Erkek	2,98±1,44			

* $p<0,05$

Araştırmaya katılan öğrencilerin spor liselerini tercih nedenleri cinsiyete göre incelendiğinde; branşında daha iyi gelişeceğini düşünmek, iyi bir spor eğitimi almak, spor etkinliklerine daha çok katılmak, üniversiteye dönük eğitim almaya inanmak maddelerinde kadın ve erkek öğrenciler (kadın öğrencilerin lehine) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Diğer maddelerde cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 6: Spor liselerine Yönelmeyi Sağlayan Etmelerin Öğrencilerin İkamet Yerine Göre Karşılaştırılması

Yönelme n=1063	İkamet yeri	$\bar{x}\pm Ss$	F	t	P
Spora olan ilgi	Aile yanı	4,10±1,01	1,852	1,761	0,079
	Pansiyon	3,99±1,10			
Aile	Aile yanı	3,25±1,32	0,098	1,558	0,120
	Pansiyon	3,12±1,33			
Arkadaş çevresi	Aile yanı	3,22±1,37	1,884	0,052	0,959
	Pansiyon	3,22±1,34			
Beden eğitimi öğretmeni	Aile yanı	3,51±1,38	1,022	-2,752	,006*
	Pansiyon	3,75±1,36			
Antrenör	Aile yanı	3,17±1,47	1,594	1,036	0,301
	Pansiyon	3,08±1,44			
Kulüp ve kulüp yöneticiler	Aile yanı	3,03±1,45	6,071	0,348	0,728
	Pansiyon	3,01±1,36			
Medyadaki spora ilişkin programlar ve yayınlar	Aile yanı	3,0±1,39	0,716	-2,331	,020*
	Pansiyon	3,25±1,33			
Sosyal çevre	Aile yanı	3,21±1,33	0,299	-0,863	0,388
	Pansiyon	3,28±1,34			

*P<0,05

Tablo 6'da öğrencilerin spor liselerine yönelmeyi sağlayan faktörler ikamet yerine göre incelenmiş; beden eğitimi öğretmeni ve medyadaki spora ilişkin programlar ve yayınlar maddelerinde pansiyon ve ailesinin yanında ikamet eden öğrenciler arasında (pansiyonda kalan öğrencilerin lehine) istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmiştir (p<0,05). Diğer maddelerde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 7: Tercih Nedenlerinin İkamet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Tercih	Grup	$\bar{x}\pm Ss$	F	t	P
En çok başarılı olabileceği okul olması	Aile yanında	4,05±0,99	2,993	,037	,971
	Pansiyon	4,05±1,02			
Branşında daha iyi gelişeceğini düşünmek	Aile yanında	3,76±1,23	,098	-,556	,579
	Pansiyon	3,80±1,22			
İyi bir spor eğitimi almak	Aile yanında	3,72±1,25	,872	-,419	,675
	Pansiyon	3,75±1,22			
Spor etkinliklerine daha çok katılmak	Aile yanında	3,90±1,08	,274	-,021	,983
	Pansiyon	3,90±1,09			
Faaliyetlere katılımı engelleyecek çevre ve aile baskısının olmaması	Aile yanında	2,60±1,31	,130	-,953	,341
	Pansiyon	2,68±1,32			
Sporu meslek haline getirmek	Aile yanında	4,16±1,00	1,076	1,685	,092
	Pansiyon	4,05±0,99			
Faaliyet yapılmak istenilen etkinlik alanlarıyla ilgili imkanların yeterli olması	Aile yanında	3,42±1,34	7,734	-1,856	,064
	Pansiyon	3,57±1,25			
Faaliyet yapılmak istenilen etkinlik alanlarıyla ilgili hazırlanmış programların olması	Aile yanında	3,33±1,32	1,588	,330	,741
	Pansiyon	3,31±1,27			
Üniversiteye dönük eğitim almaya inanmak	Aile yanında	3,82±1,26	,021	,604	,546
	Pansiyon	3,77±1,24			
Spor yapma alışkanlığı kazanmak	Aile yanında	3,71±1,26	,002	1,178	,239
	Pansiyon	3,62±1,23			
Yapılan spor branşında uluslararası başarı sağlamak ve elit sporcu olmak	Aile yanında	3,93±1,08	,012	,870	,385
	Pansiyon	3,87±1,08			
Diğer alanlarda başarısız olunması	Aile yanında	2,30±1,26	,011	-2,089	,037*
	Pansiyon	2,47±1,25			

*p<0,05

Tablo 7 incelendiğinde; “Diğer alanlarda başarısız olunması” maddesinde pansiyonda ikamet eden ($\bar{x}=2,47\pm 1,25$) ve ailesinin yanında ikamet eden öğrenciler ($\bar{x}=2,30\pm 1,26$) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Bu fark pansiyonda ikamet eden öğrencilerin lehine olduğu belirlenmiştir. Diğer maddelerde pansiyon ve ailesinin yanında kalan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Tartışma ve Sonuç

Öğrencilerinin spor liselerine yönelme ve tercih nedenlerinin belirlenerek, seçili değişkenler açısından karşılaştırılması amacıyla yapılan çalışmada, öğrencilerin, spora ilgileri ve beden eğitimi öğretmenlerinin spor liselerine yönelmelerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Elde ettiğimiz bu bulguya paralel olarak literatür incelemesinde de spor lisesi öğrencilerinin büyük oranda kendi istekleri, ilgileri, kendilerine cazip gelmesi ve beden eğitimi öğretmenlerinin yönlendirmesi doğrultusunda, spor liselerini tercih ettikleri belirlenmiştir (Karapınar, 2007; Görmez, 2009; Nar, 2007; Pepe, 2003; Yılmaz ve Demir, 2008).

Çoban (2006)'ın yaptığı çalışmada; öğrencilerin spor liselerini tercih nedenleri incelendiğinde; kendi istekleri (% 55,6) ve beden eğitimi öğretmenlerinin (% 21,0) büyük oranda etkili olduğu belirlenmiştir.

Altındaş (2009)'ın yaptığı tez çalışmasında; öğrencilerin spor liselerini kendilerine cazip geldiği için (% 52,7), beden eğitimi öğretmenlerinin (% 25,1), antrenörlerin (% 9,2) ve ailelerin (% 8,1) etkisi ile spor liselerini yöneldikleri belirtilmiştir. Bu bulgu araştırmamızda elde edilen bulgular ile paralellik göstermektedir.

Okudan (2011)'ın Karadeniz Bölgesinde bulunan spor liseleri ile yaptığı tez çalışmasında ise; beden eğitimi öğretmenleri % 37,4 oranında; öğretmenler % 24,1 oranında; aile % 23,1 oranında öğrencilerin spor liselerine yönelmelerinde etkili olmuştur. Bu sonuca göre, beden eğitimi öğretmenleri dışındaki öğretmenlerin de öğrencilerin spor liselerine yönelmesinde etkili olduğu görülmektedir. Bu bulgu çalışmamızda elde edilen bulguyla paralellik arz etmemektedir.

Spor liselerine yönelmede kulüp ve kulüp yöneticileri ile ilgili soruya katılımcıların ağırlıklı olarak “Kararsızım” cevabını verdikleri tespit edilmiştir. Karapınar (2007)'ın yaptığı tez çalışmasında elde edilen bulgu bu sonucu desteklemektedir. Öğrencilerin lise eğitimi öncesinde kulüplerde spor yapma oranının

düşük olduğu ve bu nedenle kulüp yetkililerinin öğrencileri spor liselerine yönlendirmede daha az etkili olduğu sonucuna varılabilir. Çoban (2006)'ın yaptığı çalışmada, öğrencileri spor liselerine yönelmelerinde rehber öğretmen, medya ve arkadaşların en az etkiye sahip olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin spor liselerine yönelmelerinde rehber öğretmenlerin etkisi ile ilgili soru çalışmamızda öğrencilere sorulmamıştır. Medya ve arkadaşların etkisi ile ilgili soruya öğrenciler ağırlıklı olarak "Kararsızım" cevabını verdikleri görülmüştür.

Spor lisesi öğrencilerinin spora olan ilgileri, hayatları boyunca sporun içinde olma isteği ile bu liseleri tercih etmiş olabilirler. Beden eğitimi öğretmenlerinin sportif beceri ve fiziksel kapasiteye sahip öğrencileri, spor liselerine yönlendirmeleri, hem spor hem de akademik eğitimlerini bir arada yapma fırsatı vereceği ve yükseköğretimde başarılı olabilecekleri alana yöneltme amacı taşıdıkları düşünülebilir.

Öğrencilerin spor liselerini; sporu meslek haline getirmek ve en çok başarılı olabilecek okul oldukları için ağırlıklı olarak tercih ettikleri sonucuna varılmıştır. Bu sonuç konu ile ilgili literatürle paralellik göstermektedir (Altındaş, 2009; Karapınar, 2007; Yılmaz ve Demir, 2008). Okudan (2011)'ın çalışmasında; öğrencilerin spor liselerini tercih etme nedenlerine bakıldığında "İyi bir spor eğitimi alarak, branşında kendini daha iyi yetiştirmek" maddesi % 49,1 oranında öne çıkmaktadır. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin spor liselerini, sporu meslek haline getirmek için tercih ettikleri görülmektedir. Fakat spor liselerinden mezun olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor yüksekokullarına yerleşme oranı % 13 oranında olduğu rapor edilmiştir (Kılıçaslan, 2015). Bu sonuç spor lisesi öğrencilerinin sporu meslek haline getirme hedeflerine ulaşamadıklarını göstermektedir. Ayrıca, öğrencilerin geleceğe dair sporla ilgili olumsuz düşünceleri olduğu saptanmıştır (Okudan, 2011). Bu durum spor liselerinde verilen akademik eğitimin yetersizliğinden kaynaklanabilir. Çünkü sporla ilgili Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) özel yetenek sınavının yanında ortaöğretim başarı puanı ve yüksek öğretime geçiş sınav puanı da önemli yer tutmaktadır.

Çoban (2006)'ın yaptığı çalışmada ise, spor liselerinde okuyan öğrencilerin, okullarından memnun oldukları, genel olarak sağlık ve mutluluk, gelecekte iyi bir sporcu olmak ve kendilerine olan güven duygularını geliştirebilme amacını taşıdıkları belirtilmiştir. Bu bulgu çalışmamızda elde ettiğimiz bulgu ile farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin, “Diğer alanlarda başarısız olduğu için spor liselerini tercih etme” maddesine ağırlıklı olarak “Kararsızım” cevabını verdikleri görülmüştür. Bu bulguya göre; öğrenciler LGS (Liseye Geçiş Sınavı) sınavından düşük puan aldıkları için, zorunlu olarak spor liselerini tercih etmiş olabilirler.

Öğrencilerin spor liselerine yönelmelerin de cinsiyet değişkeni ele alındığında; aile, arkadaş çevresi, beden eğitimi öğretmeni, antrenör, medyadaki spora ilişkin programlar ve yayınlar, sosyal çevre, maddelerinde erkek öğrenciler ile kadın öğrenciler arasında fark bulunmuştur. Kadın öğrencilerin spor liselerine yönelmelerinde bu maddelerin erkek öğrencilere göre daha etkili olduğu sonucuna varılabilir.

Öğrencilerin spor liselerini tercihlerinde; branşında kendimi daha iyi geliştirmek, iyi bir spor eğitimi almak, spor etkinliklerine daha çok katılmak, ortaöğretimde alınan spor eğitiminin üniversite eğitimi açısından da faydalı olacağına inanmak, maddelerinde kadın ve erkek öğrenciler arasında fark bulunmuştur. Kadın öğrencilerin spor liselerini tercihlerinde bu maddelerin erkek öğrencilerden daha etkili olduğu görülmüştür.

Spor lisesi öğrencilerinin, ikamet yeri değişkenleri açısından literatürde karşılaştırılmadığı belirlenmiştir. Bu nedenle çalışmada elde edilen ikamet yeri ile ilgili bulgular literatürle karşılaştırılamamıştır.

Öğrencilerin ikamet yerine göre spor liselerine yönelmesini sağlayan faktörler incelendiğinde; beden eğitimi öğretmeni ve medyadaki spora ilişkin programlar ve yayınlar pansiyonda kalan öğrenciler ile aile yanında ikamet eden öğrenciler arasında fark bulunmuştur. Bu faktörün pansiyonda kalan öğrencilerde ailesinin yanında kalan öğrencilere oranla daha etkili olduğu belirlenmiştir.

Diğer alanlarda başarısız olduğu için spor liselerini tercih etme maddesinde pansiyon ile aile yanında ikamet eden öğrenciler arasında fark bulunmuştur. Pansiyonda ikamet eden öğrencilerin ailesinin yanında ikamet eden öğrencilere oranla diğer alanlarda daha başarısız olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, öğrencilerin spora olan ilgileri ve beden eğitimi öğretmenleri spor liselerine yönelmelerinde en etkili faktörler olarak ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin spor liselerine yönelmelerinde, beden eğitimi öğretmenleri dışında kalan faktörlerin de (Aile, medya, kulüp vb.) desteklenerek, yetenekli ve spora ilgisi olan öğrencilerin spor liselerine girmeleri sağlanabilir. Öğrencilerin sporu meslek haline getirmek amacıyla spor liselerini tercih ettikleri belirlenmiştir. Spor liselerinden mezun olan

öğrencilerin yükseköğretime geçiş sınavlarında başarılı olmaları için spor uygulamaları dışındaki derslerde; ders programı, müsabaka takvimi, kamp programı göz önüne alınarak, bireysel ya da bütüncül olarak ders dışında öğrenciye göre uyarlanabilir.

Kaynaklar

- Altındaş, ME. (2009). Türkiye’de açılan spor liselerinin amaç hedef ve beklentilerinin araştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Çoban, B. (2006). Spor lisesi öğrencilerinin tercih ettikleri alana ilişkin tutum ve beklentileri. Milli Eğitim Dergisi, 172(Güz), 322-334.
- Görmez, G. (2009). Türkiye’deki spor liselerinde bulunan öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin spor liselerini algılayış biçimleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Güneş, V. (2010). Spor lisesi ve farklı liselerdeki öğrencilerin atılganlık düzeyleri ile akademik başarılarının incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Karapınar, Y. (2007). Spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin okula giriş nedenleri ve mesleki beklentilerinin araştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Kılıçaslan, U. (2015). Spor Lisesi İle Diğer Liselerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Bazı Motorik Özelliklerinin Karşılaştırılması: Trabzon İli Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Trabzon.
- MEB Mevzuat Bankası (2010). Erişim: http://mevzuat.meb.gov.tr/html/27260_0.html. Erişim Tarihi: 01/10/2017.
- MEB (2007): Spor Liseleri Yönetmeliği. Madde 6. Erişim: http://mevzuat.meb.gov.tr/html/25714_1.html. Erişim Tarihi: 01/10/2017.
- Metsa-Tokila, T. (2002). Combining competitive sports and education: How top-level sport became part of the school system in the Soviet Union, Sweden and Finland. European Physical Education Review, 8(3), 196-206.
- Nar, A. (2007). Spor Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Okula Giriş Nedenleri ve Mesleki Beklentilerinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

- Oakley, B. & Green, M. (2001). The Production of Olympic Champions: international perspectives of elite sport development systems. *European Journal for Sport Management*, 8 (Special Issue), 83-105.
- Okudan, B. (2011). Spor liselerinde okuyan öğrencilerin profillerinin belirlenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Pepe, K. (2003). Spor Alanında Öğrenci Yetiştiren Ortaöğretim Kurumlarındaki Uygulamaların Değerlendirilmesi (Ankara İl Örneği). *Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi)*, Ankara.
- Radtke, S., Coalter, F. (2007): *Sports Schools: An International Review Report to the Scottish Institute of Sport Foundation*. Scotland: Department of Sports Studies University of Stirling.
- Riordan, J. (1993). Rewriting Soviet sports history, *Journal of Sports History*, 20(3), 247–58.
- Way, R., Repp, C., Brennan, T. (2010). *Sport Schools in Canada: The Future is Here*. Canadian Sport Centre. Vancouver: Canadian Sport Centre Pacifiz.
- Yılmaz, T., Demir, H. (2008). Ortaöğretim kurumlarında spor alanı uygulaması (Eskişehir-Sivas Örneği). *S.Ü.BES Bilim Dergisi*, 10(3), 28-35.
- url-1-<http://www.dosb.de/en/organisation/wir-ueber-uns/dosb-profile/> (01/08/2017).